

**LIETUVOS BANKAS
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2024-03-08 Nr. 429-41

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėja) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjos ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2023 m. rugpjūčio 18 d. įvyko eismo įvykis, kurio metu susidūrė pagrindiniu keliu važiuojantis ir į kairę pusę, į šalutinį kelią sukantis pareiškėjos valdomas automobilis „BMW 1ER REIHE“ (valst. Nr. *Duomenys neskelbtini*) ir šalutiniu keliu tiesiai link sandūros su pagrindiniu keliu važiuojantis automobilis „Volvo V70“ (valst. Nr. *Duomenys neskelbtini*). Automobilių vairuotojai užpildė elektroninę eismo įvykio deklaraciją (jos pagrindu buvo suformuotas Eismo įvykio aplinkybių aprašas (toliau – Aprašas)). Vairuotojai nurodė, kad per eismo įvykį buvo apgadinta pareiškėjos automobilio kairiojo šono galinė dalis ir kito automobilio priekis. Atsakomybę už padarytą žalą Apraše prisiėmė automobilio „Volvo V70“ vairuotojas. Apie įvykį buvo informuotas automobilio „Volvo V70“ valdytojo civilinę atsakomybę pagal įprastinę transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartį apdraudęs draudikas, gautos informacijos pagrindu draudikas vykdė žalos administravimą.

2023 m. rugsėjo 4 d. raštu draudikas informavo pareiškėją apie priimtą sprendimą nemokėti draudimo išmokos. Draudiko teigimu, įvertinus žalos administravimo metu gautą vaizdo registratoriaus iš automobilio „Volvo V70“ įrašą buvo nustatyta, kad dėl eismo kilimo atsakingas ne šio automobilio vairuotojas, o pareiškėja, taigi draudiko apdraustam asmeniui civilinė atsakomybė nekilo, įvykis laikytinas nedraudžiamuoju.

Pareiškėja su draudiko sprendimu nesutiko ir pateikė draudikui 2023 m. rugsėjo 18 d. skundą. Jame pareiškėja nurodė sukusi iš pagrindinio kelio į kairę, kai jai kelio nedavė ir pažeisdamas Kelių eismo taisykles¹ (toliau – KET) į ją atsitrenkė šalutiniu keliu, kelio viduriu važiuojantis ir prieš susidūrimą nestabdęs kitas automobilis. Pareiškėjos teigimu, nepaisant jos bandymo išvengti susidūrimo kaktomuša, susidūrimas buvo neišvengiamas. Ji paaiškino savo kaltės dėl eismo įvykio nepripažįstanti ir nepripažįsianti, nes mano, kad jos veiksmai atitiko KET reikalavimus, o kito vairuotojo – ne.

2023 m. rugsėjo 26 d. atsakyme į pareiškėjos pretenziją draudikas nurodė priimto sprendimo nekeisias. Draudikas paaiškino įvertinęs vaizdo įrašą iš automobilio „Volvo V70“ vaizdo registratoriaus ir nenustatė, kad automobilio „Volvo V70“ vairuotojo veiksmai dėl KET pažeidimų lėmė įvykį. Draudiko teigimu, eismo įvykį lėmė pačios pareiškėjos veiksmai, prieštaravę KET 108 punktui.

Nesutikusi su galutiniu draudiko sprendimu, pareiškėja kreipėsi į Lietuvos banką, pašydamą išnagrinėti šalių ginčą, įpareigoti draudiką pripažinti įvykį draudžiamuoju (įvykusi dėl automobilio „Volvo V70“ vairuotojo kaltės) ir išmokėti pareiškėjai automobilio remonto išlaidas atlyginančią draudimo išmoką, taip pat panaikinti draudiko savitarnos sistemoje įrašą apie pareiškėjos kaltę. Pareiškėja laikėsi pozicijos, kad eismo įvykį sukėlė KET 99, 100, 119 ir 154 punktų reikalavimus pažeidęs automobilio „Volvo V70“ vairuotojas. Anot pareiškėjos, draudikas turėjo vadovautis eismo įvykio deklaracijoje nurodyta informacija, kurią patvirtina ir vaizdo registratoriaus įrašas. Anot pareiškėjos, draudiko sprendimas grindžiamas subjektyviomis ir realybės neatitinkančiomis žalų eksperto interpretacijomis.

¹ Patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. 1950.

Atsiliepime į pareiškėjos kreipimąsi draudikas iš esmės pakartojo pareiškėjai anksčiau nurodytus sprendimo motyvus, taip pat papildomus atsikirtimus į pareiškėjos reikalavimus. Anot draudiko, kai įvertinus eismo įvykio deklaracijoje ar ją atitinkančiame dokumente nurodytą informaciją ar kitas įvykio aplinkybes, kyla abejonių dėl eismo įvykio aplinkybių, pavyzdžiui, kai eismo įvykio deklaracijoje ar ją atitinkančiame dokumente nurodytos aplinkybės nesutampa su kitomis aplinkybėmis ar informacija, draudikas privalo išsamiai iširti eismo įvykio aplinkybes, siekdamas nustatyti draudžiamojo įvykio faktą, pasekmes ir draudimo išmokos dydį. Įvertinęs apie įvykio aplinkybes surinktus duomenis, draudikas neginčijamų duomenų, patvirtinančių automobilio „Volvo V70“ vairuotojo civilinę atsakomybę dėl pareiškėjai padarytos žalos, teigė nenustatęs, todėl negalėjęs įvykio pripažinti draudžiamuoju pagal šio vairuotojo įprastinę civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartį.

Anot draudiko, priešingai, nei teigia pareiškėja, iš vaizdo registratoriaus įrašo matyti, kad tai jos automobilis, sukdamas į kairę iš pagrindinio kelio į šalutinį, išvažiuoja į priešpriešinę eismo juostą. Automobilio „Volvo V70“ vairuotojas tai galimai matė ir dėl to pradėjo stabdyti, tikėtina, ir sustabdė automobilį. Draudiko vertinimu, vaizdo registratoriaus įrašas rodo, kad pareiškėjos pateiktas eismo įvykio aplinkybių vertinimas neatitinka tiesos.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Įvertinus ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus matyti, kad šalių nesutarimai kilo dėl draudiko sprendimo 2023 m. rugpjūčio 18 d. įvykį pripažinti nedraudžiamuoju pagrįstumo.

Siekiant išspręsti tarp šalių kilusį ginčą, Lietuvos banko nuomone, būtina įvertinti, ar automobilio „Volvo V70“ valdytojui kilo civilinė atsakomybė už pareiškėjos automobiliui padarytą žalą ir ar šiuo pagrindu įvykis turi būti pripažintas draudžiamuoju, ar ne.

Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sistemos funkcionavimo teisiniai pagrindai ir principai yra įtvirtinti Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (toliau – TPVCPDĮ) nuostatose, jas papildoma Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo ir Eismo įvykio metu padarytos žalos administravimo ir draudimo išmokos mokėjimo taisyklių² (toliau – Taisyklės) nuostatos.

Draudimo išmoka TPVCPDĮ nustatyta tvarka mokama dėl nukentėjusiems tretiesiems asmenims padarytos žalos, kai už žalą atsakingiems asmenims valdant ar naudojant transporto priemonę atsiranda civilinė atsakomybė (TPVCPDĮ 3 straipsnio 1 dalis). Pažymėtina, kad civilinės atsakomybės atsiradimo sąlygos, pagrindai ir bendrieji žalos atlyginimo principai nustatyti Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse. Civilinei atsakomybei taikyti būtina nustatyti šias sąlygas: neteisėtus veiksmus (Civilinio kodekso 6.246 straipsnis), žalą (Civilinio kodekso 6.249 straipsnis), priežastinį ryšį tarp asmens neteisėtų veiksmų ir atsiradusios žalos (Civilinio kodekso 6.247 straipsnis) ir kaltę (Civilinio kodekso 6.248 straipsnis). Nenustačius nors vienos iš šių sąlygų – jos taikyti nėra pagrindo.

Taip pat svarbu pažymėti, jog TPVCPDĮ 19 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad draudikas moka tik įrodymais pagrįstos per eismo įvykį padarytos žalos dydžio išmoką, neviršijančią šio įstatymo 11 straipsnyje nustatytą draudimo sumų, ir turi teisę atmesti nepagrįstus reikalavimus dėl žalos, padarytos per eismo įvykį, atlyginimo. Draudimo įstatymo, kurio nuostatos taikomos ir TPVCPDĮ reglamentuojamiems teisiniams santykiams (jei TPVCPDĮ nenustato kitaip), 98 straipsnio 3 dalies 1 punkte nustatyta, kad draudikas neturi teisės išmokėti draudimo išmokos, neįsitikinęs draudžiamojo įvykio buvimu.

Taisyklių, reglamentuojančių žalą, padarytą eismo įvykio metu ar atsiradusios kaip jos padarinys, administravimą ir draudimo išmokos mokėjimą dėl draudžiamojo eismo įvykio, kaip

² Patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795.

jis apibrėžtas TPVCAPDĮ, 17 punkte draudžiamojo įvykio egzistavimas įvardijamas kaip viena iš būtinų sąlygų, įgyvendinant nukentėjusio trečiojo asmens reikalavimą mokėti draudimo išmoką. Pagal Taisyklių 38 punktą, draudikas priima sprendimą dėl draudimo išmokos mokėjimo, atsižvelgdamas į dokumentus ir informaciją, įrodančius draudžiamojo įvykio faktą. Taisyklių 47 punkte nustatyta, kad draudimo išmoka mokama, kai nustatomas atsakingas už žalos padarymą asmuo (nesant TPVCAPDĮ nurodytų išimčių), draudžiamojo įvykio faktas, aplinkybės ir žalos dydis. Remiantis nurodytomis teisės aktų nuostatomis, darytina išvada, kad draudiko prievolės mokėti draudimo išmoką pagal teisinį reglamentavimą ir draudimo sutartį atsiradimas siejamas su draudžiamojo įvykio fakto nustatymu.

Atsižvelgiant į nurodytą teisinį reglamentavimą ir ginčo šalių nurodytas aplinkybes, pažymėtina, kad draudiko prievolė mokėti draudimo išmoką kyla ne dėl bet kurio įvykio, o tik dėl tokio, dėl kurio atsiranda transporto priemonės valdytojo civilinė atsakomybė (TPVCAPDĮ 2 straipsnio 3 dalis, 3 straipsnio 1 dalis, 16 straipsnio 1 dalis). Todėl draudikui pareiga mokėti draudimo išmoką, atlyginančią dėl pareiškėjos automobilio apgadinimų atsiradusią žalą, kiltų, jei būtų nustatytos visos automobilio „Volvo V70“ vairuotojo civilinės atsakomybės sąlygos.

Pažymėtina, kad būtent draudikui teisė aktų pagrindu yra suteikti įgaliojimai atlikti žalų, atsiradusių dėl su transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu susijusių įvykių, administravimą, aiškintis tokių įvykių aplinkybes ir padarytos žalos dydį. Pagal TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalį, turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas arba TPVCAPDĮ 17 straipsnyje nurodytais atvejais Lietuvos Respublikos transporto priemonių draudikų biuras, vadovaudamasis įgaliotų asmenų ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ir dokumentais, įrodančiais padarytos žalos aplinkybes, faktą ir dydį. Nustatant eismo įvykio aplinkybes ir kaltininko atsakomybę, turi būti vadovaujama eismo įvykio dalyvių pasirašyta eismo įvykio deklaracija ar kitu eismo įvykio dalyvių pasirašytu dokumentu apie įvykio aplinkybes arba kompetentingų institucijų išduotais dokumentais apie įvykio aplinkybes (TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalis). Iš esmės analogiškos nuostatos įtvirtintos ir Taisyklių 13 punkte.

Iš Lietuvos bankui pateiktų duomenų matyti, kad draudikas, atlikdamas žalos administravimą, gavo Aprašą, automobilių apgadinimų nuotraukas, automobilio „Volvo V70“ vaizdo registratoriaus įrašą. Gavęs pareiškėjos skundą dėl priimto sprendimo nemokėti draudimo išmokos, draudiko specialistas telefonu papildomai bendravo su eismo įvykio dalyviais ir gavo papildomus paaiškinimus dėl eismo įvykio aplinkybių, aiškinosi vairuotojų nuomonę dėl eismo įvykio aplinkybių.

Apraše, kurį vairuotojai užpildė po eismo įvykio, yra nurodyta, kad eismo įvykis įvyko pareiškėjos automobiliui „*sukant į kairę*“ ir automobiliui „Volvo V70“ „*išvažiuojant iš stovėjimo vietos, privataus sklypo, šalikelės*“. Po susidūrimo atsirado matomų sugadinimų pareiškėjos automobilio kairiojo šono galinėje dalyje ir automobilio „Volvo V70“ priekyje. Apraše taip pat pateikiama orientacinė eismo įvykio schema (ilustracija), kurioje automobiliai išsidėstę taip, tarsi susidūrimo metu automobiliai buvo iš dalies pagrindiniame kelyje (pareiškėjos automobilio galinė ir automobilio „Volvo V70“ priekinė dalys), automobilio „Volvo V70“ padėtis buvo labiau kelio viduryje, vaizduojama, kad jis į pareiškėjos automobilį atsitrenkė kairiu priekiniu kampu. Aprašo laukelyje „Patvirtinu, kad esu atsakingas (-a) už padarytą žalą“ nurodyti automobilio „Volvo V70“ vairuotojo vardas ir pavardė.

Atsižvelgiant į tai, kad pareiškėja iš esmės reikalauja draudiko vadovautis Apraše nurodytomis aplinkybėmis ir tuo, kad Apraše atsakomybę už padarytą žalą prisiėmė automobilio „Volvo V70“ vairuotojas, visų pirma pažymėtina, kad dėl eismo įvykio deklaracijos įrodomosios reikšmės yra išsamiai pasisakęs kasacinis teismas, kuris, vertindamas įprastos, rašytinės eismo įvykio deklaracijos laukelio „Patvirtinu, jog esu atsakingas (-a) už padarytą žalą“ užpildymą, konstatavo, kad teisiniu reguliavimu dėl eismo įvykio fiksavimo nekviečiant policijos į eismo įvykio vietą nesiekama įpareigoti asmenis sudaryti juos teisiškai įpareigojančiai saistantį susitarimą dėl civilinės atsakomybės sąlygų nustatymo, minėto laukelio užpildymas iš esmės reiškia eismo įvykio dalyvių subjektyvų įvykio aplinkybių įvertinimą, t. y. eismo dalyvių nuomonės pateikimą. Teisėjų kolegijos vertinimu, atsižvelgiant į tai, kad eismo įvykis nėra kasdienė situacija ir eismo įvykio dalyviai įprastai būna streso būsenos, nebūtų pagrįsta reikalauti, kad jie iš karto po eismo įvykio atliktų veiksmus, kuriais būtų sukuriamos, pakeičiamos ar panaikinamos civilinės teisės ir pareigos.

Minėtoje nutartyje kasacinis teismas taip pat nurodė, kad teisinis reguliavimas, viena vertus, suponuoja, kad, transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo draudikui sprendžiant klausimą dėl draudimo išmokos mokėjimo ir siekiant nustatyti

eismo įvykio aplinkybes bei atsakingą už eismo įvykio metu padarytą žalą vairuotoją (jo, kaip kaltininko, atsakomybę), eismo įvykio deklaracija ar ją atitinkantis dokumentas, kai eismo įvykio dalyviai nepranešė apie eismo įvykį policijai, yra pagrindinis ir pirminis dokumentas, kuriuo turi vadovautis draudikas. Kita vertus, teisinis reguliavimas neatleidžia draudiko nuo pareigos ištirti aplinkybes, būtinas draudžiamąjį įvykio faktui, pasekmėms ir draudimo išmokos dydžiui nustatyti. Todėl, jei draudikui kyla abejonių dėl eismo įvykio aplinkybių, atsižvelgiant į įvykį, eismo įvykio deklaracijoje ar ją atitinkančiame dokumente nurodytą informaciją ar kitas aplinkybes, pavyzdžiui, kai eismo įvykio deklaracijoje ar ją atitinkančiame dokumente nurodytos aplinkybės nesutampa su kitomis aplinkybėmis ar informacija, jis privalo išsamiai ištirti eismo įvykio aplinkybes, siekdamas nustatyti draudžiamąjį įvykio faktą, pasekmes ir draudimo išmokos dydį.

Kasacinio teismo vertinimu, pirmiau aptartoje nutartyje atlikta teisinio reguliavimo analizė patvirtina, kad eismo įvykio deklaracija ar ją atitinkantis dokumentas, nors ir yra pagrindinis, tačiau nėra vienintelis dokumentas, esantis pagrindu draudikui spręsti apie aplinkybes, būtinas draudžiamąjį įvykio faktui, pasekmėms ir draudimo išmokos dydžiui nustatyti. Tuo atveju, kai tarp draudiko, apdraudusio transporto priemonės valdytojo civilinę atsakomybę TPVCPD sutartimi, ir draudimo išmoką turinčio teisę gauti asmens iškyla ginčas dėl draudimo išmokos dydžio nustatymo (žalą padariusio asmens ir jo kaltės laipsnio), šios aplinkybės kiekvienu konkrečiu atveju turi būti įrodinėjamos remiantis įrodymų vertinimo taisyklėmis.³

Atkreiptinas dėmesys ir į Lietuvos Respublikos draudimo priežiūros tarnybos parengtą Poziciją dėl eismo įvykio deklaracijoje išreikšto asmens atsakomybės už eismo įvykio metu padarytą žalą pripažinimo įrodomosios vertės⁴, kurioje konstatuota, kad atsakomybės už padarytą žalą pripažinimas yra itin reikšmingas tais atvejais, kai po eismo įvykio tam tikras jo aplinkybes sunku objektyviai nustatyti. Pozicijoje eismo įvykio deklaracija taip pat apibrėžta ne kaip besąlygiškai eismo įvykio aplinkybes ir atsakomybę patvirtinantis dokumentas, o kaip dokumentas, kuriame nurodytos aplinkybės gali būti paneigtos. Kartu nurodyta, jog vien subjektyvūs atsakomybę pripažinusio asmens paaiškinimai, nepagrįsti jokiais objektyviais įrodymais, yra nepakankami jo atsakomybei paneigti. Taigi, teisinis reguliavimas pripažįsta galimybę paneigti eismo įvykio deklaracijoje ar ją atitinkančiame dokumente nurodytą informaciją, jeigu tam yra pakankamai objektyvių duomenų.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, teigtina, kad pareiškėjos ir automobilio „Volvo V70“ vairuotojo užpildytas Aprašas nėra neginčijamas ir vienintelis įrodymas sprendžiant dėl eismo įvykio kaltininko ir jo kaltės laipsnio, ir jo laukelio, kuriame prisiimama atsakomybė už žalą, užpildymas savaime nesukelia teisinių pasekmių. Šis dokumentas vertinamas kartu su kitais bylos duomenimis.

Lietuvos bankui taip pat buvo pateikti draudiko specialisto pokalbių su pareiškėja, asmeniu, prisistačiusiu pareiškėjos bendradarbiu, ir su automobilio „Volvo V70“ vairuotoju garso įrašai. Iš jų nustatyta, kad vairuotojų nuomonės dėl kaltės nesutampa.

Pareiškėja pokalbio metu teigė kalta dėl įvykio nesijaučianti. Ji teigė, kad automobiliai susidūrė, kai ji suko į kairę iš pagrindinio kelio į šalutinį kelią, tačiau šalutinio kelio viduriu nestabdydamas važiavo ir nesustojęs prieš kelio ženklą „Duoti kelią“ į ją atsitrenkė automobilis „Volvo V70“. Draudiko specialistas pokalbio metu nurodė kaip tik žiūrintis eismo įvykio vaizdo įrašą ir išreiškė nuomonę, kad matąs, jog neatsargiai važiavo, kampa „nukirto“ ir į sankryžą įstrižai įvažiavo pati pareiškėja, tačiau ši teigė, kad į kitą eismo juostą neįvažiavo, o prieš pat susidūrimą „neturėjo kur dingti“. Draudiko specialistui paaiškinus, kad į sankryžą reikia važiuoti taip, kad atliekant posūkį būtų įsukama į dešinę savo eismo juostą, o ne kampu kertamos kitos eismo juostos, pareiškėja nurodė, kad kampo tikrai nenukirto, gal tik pusę metro ir galbūt neatliko manevro iki galo 90 laipsnių kampu, tik atlikdama manevrą pastebėjo, kad šalutinio kelio viduriu nestabdydamas atvažiuoja kitas automobilis, praktiškai nepalikdamas vietos eismo juostoje, į kurią pareiškėja ketino pasukti.

Pareiškėjos bendradarbiu prisistatęs asmuo pokalbio su draudiku metu taip pat nurodė, kad prieš eismo įvykį pareiškėjos automobilis nevažiavo priešpriešine eismo juosta, tačiau kitas automobilis važiavo kelio viduriu.

Automobilio „Volvo V70“ vairuotojas pokalbio su draudiko specialistu metu, savo ruožtu, nurodė manąs, kad dėl eismo įvykio yra kalta kito eismo įvykio dalyvė – pareiškėja, ir tą

³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. birželio 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-251-1075/2018.

⁴ Patvirtinta Lietuvos Respublikos draudimo priežiūros komisijos 2011 m. gegužės 17 d. posėdyje.

patvirtina vaizdo registratoriaus įrašas, kuriame matosi, kad pati pareiškėja užkirto kelią. Su savo atsakomybe jis nurodė kategoriškai nesutinkąs.

Draudikas pateikė Lietuvos bankui ir automobilio „Volvo V70“ vaizdo registratoriaus įrašą su užfiksuotu susidūrimo momentu. Draudiko vertinimu, būtent vaizdo įrašė matoma, kad eismo įvykį sukėlė ne automobilio „Volvo V70“ vairuotojas, o pareiškėja. Peržiūrėjus įrašą nustatyta, kad jame užfiksuotas eismas iki susidūrimo ir susidūrimo momentas. Įrašė matyti, kad automobilis „Volvo V70“ važiuoja šalutiniu keliu, privažiavus prie pat jo sankirtos su pagrindiniu keliu (šalutinis kelias, vizualiai vertinant, maždaug 90 laipsnių kampu susijungia su krypties nekeičiančiu pagrindiniu keliu), sukdamas į kairę, iš dešinės pusės (automobilio „Volvo V70“ atžvilgiu), kirsdamas pagrindinio kelio priešingą eismo juostą ir vėliau pareiškėjo važiuojamąją eismo juostą šalutiniame kelyje, kairiuoju šonu prieš automobilio „Volvo V70“ priekinę dalį atsiranda pareiškėjos automobilis. Sulėtinai stebint vaizdo įrašą matyti, kad nuo tada, kai vaizdo kameros matymo erdvėje atsiranda pareiškėjos automobilis, iki susidūrimo praeina 3 sekundės. Taip pat matyti, kad automobiliai susidūrimo metu sustoja, t. y. smūgis nėra stiprus. Taip pat matyti, kad dešinėje kelio pusėje automobilio „Volvo V70“ vairuotojo matomumo lauką riboja žaliuojantys medžiai. Apibendrinant vaizdo įrašė matoma, kad pareiškėja iš pagrindinio į šalutinį kelią posūkį į kairę atlieka iš tolo, neprivažiavusi pagrindinio kelio eismo juostos ir šalutinio kelio eismo juostos, į kurią pareiškėja turėjo sukkti, susikirtimo, taip „nukirsdama kampa“ ir manevro momentu atsidurdama priešpriešinėje eismo juostoje (tiek pagrindinio, tiek šalutinio kelio), šalutiniame kelyje (ties važiuojamųjų kelių sandūra) laikydamosi kairiojo važiuojamosios dalies krašto, t. y. atvažiuodama pareiškėjui, važiuojamam tiesiai, iš dešinės pusės.

Lietuvos banko vertinimu, vaizdo įrašė užfiksuotiduomenys leidžia pagrįstai teigti, kad eismo įvykį labiausiai lėmė neatsargūs ir KET pažeidžiantys pareiškėjos, o ne automobilio „Volvo V70“ vairuotojo veiksmai.

Pažymėtina, kad pagal KET 101 punktą, prieš pradėdamas važiuoti, prieš persirikiuodamas ir kitaip keisdamas važiavimo kryptį, vairuotojas privalo įsitikinti, kad tai daryti saugu, ir duoti kelią (nekliudyti) kitiems eismo dalyviams. Pagal KET 108 punktą, reikia sukkti taip, kad įvažiuodama į važiuojamųjų dalių sankirtą ir išvažiuodama iš jos transporto priemonė neatsidurtų priešpriešinio eismo juostoje. Lietuvos banko nuomone, nagrinėjamu atveju pareiškėja manevrą atliko neįsitikinusi, kad sukkti į kairę yra saugu, ir, atsidūrusi priešpriešinio eismo juostoje, sukėlė pavojų sau ir kitam eismo dalyviui, t. y. iš tolo atliko posūkio manevrą ir neatsargiai kirto priešpriešines eismo juostas tiek pagrindiniame, tiek šalutiniame kelyje, užuot manevrą atlikusi kuo arčiau numanomo eismo juostos, kuria pareiškėja važiavo pagrindiniu keliu, ir šalutinio kelio eismo juostos, į kurią pareiškėją turėjo įsukti, susikirtimo. Taigi pareiškėjos automobilis staiga šonu (atsižvelgiant į automobilio „Volvo V70“ važiavimo kryptį) įvažiavo prieš automobilį „Volvo V70“ nenatūralioje vietoje, kurioje priešinga kryptimi judantys ar posūkį atliekantys automobiliai iš viso neturėtų atsirasti ir kurioje automobilio „Volvo V70“ dar turėjo ir riboto matomumo galimybes. Jeigu pareiškėja būtų manevrą atlikusi taisyklingai, ji, be kita ko, pati būtų mačiusi prie sankryžos artėjantį kitą automobilį, o šio vairuotojas įprastomis eismo sąlygomis būtų matęs manevrą ketinantį atlikti pareiškėjos automobilį.

Papildomai pažymėtina, kad pareiškėja, bendraudama su draudiku, teigė, kad automobilio „Volvo V70“ vairuotojas nesilaikė kelio ženklo „Duoti kelią“ (KET 70 punktas), važiavo nestabdydamas ir pan., tačiau šie pareiškėjos teiginiai vertintini kaip subjektyvūs ir neatitinkantys realios faktinės situacijos. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad KET nėra numatyta pareiga sustoti prie ženklo „Duoti kelią“, be to, nagrinėjamu atveju automobilis „Volvo V70“ nebuvo privažiavęs važiuojamųjų dalių sankirtos (susidūrimas įvyko jos neprivažiavus), t. y. tos vietos, kur įprastomis eismo sąlygomis greitis sulėtinamas arba sustojama, kol praleidžiamos pagrindiniu keliu važiuojančios transporto priemonės. Remiantis Lietuvos banku pateikto vaizdo įrašo medžiaga ir automobilių apgadinimų nuotraukomis (automobilių apgadinimai sąlyginai nedideli, labiau slystamojo pobūdžio, atsiradę dviem paviršiams slystant vienam per kitą), kritiškai vertintini ir pareiškėjos teiginiai neva automobilis „Volvo V70“ važiavo nestabdydamas, nes akivaizdu, kad prieš susidūrimą automobilis ne tik buvo stabdomas, bet susidūrimo metu buvo praktiškai sustojęs.

Pareiškėja taip pat teigė, kad automobilio „Volvo V70“ vairuotojas turėtų būti pripažintas atsakingu už eismo įvykį dėl to, kad pažeidė KET 99, 100, 119 ir 154 punktų reikalavimus, tačiau, Lietuvos banko nuomone, šių KET reikalavimų galimi pažeidimai neturėjo esminės įtakos eismo įvykio kilimui. Pažymėtina, kad KET 99 punkte yra nustatyta bendra taisyklė, jog eismas Lietuvos Respublikoje vyksta dešine kelio puse. KET 100 punkte nustatyta, kad priešingų krypčių eismą

važiuojamojoje dalyje, jeigu nėra kitaip nustatančių kelio ženklų ar ženklinimo, skiria menamoji išilginė važiuojamosios dalies ašis. KET 119 punkte įtvirtinta, kad vairuotojas privalo važiuoti kuo arčiau dešiniojo važiuojamosios dalies krašto. KET 154 punkte nustatyta, kad nelygiareikšmių kelių sankryžoje šalutiniu keliu važiuojantis vairuotojas privalo duoti kelią transporto priemonėms, artėjančioms prie sankryžos pagrindiniu keliu.

Lietuvos bankas sutinka, kad iš vaizdo įrašo ir kitų bylos duomenų galima daryti prielaidą, kad automobilis „Volvo V70“ prieš eismo įvykį važiavo ne prie pat dešiniojo kelio krašto, taip nesilaikydamas KET 99, 100 ir 119 punktų reikalavimų, tačiau, įvertinus bylos duomenų visumą, negalima daryti išvados, kad šie galimi KET pažeidimai šiuo atveju būtų turėję esminės ir tiesioginės įtakos eismo įvykio kilimui.

Pažymėtina, kad sprendžiant dėl civilinės atsakomybės už eismo įvykio metu padarytą žalą svarbu ne pats KET nuostatų laikymosi ar nesilaikymo faktas, bet tai, ar būtent dėl tokio nesilaikymo kilo eismo įvykis arba prie eismo įvykio tam tiki pažeidimai stipriai prisidėjo, t. y. atsižvelgiama į kaltės laipsnį. Pareiškėja daro prielaidą, kad jeigu automobilio „Volvo V70“ vairuotojas nebūtų pažeidęs šių KET reikalavimų, tai eismo įvykis nebūtų kilęs, tačiau, kaip minėta pirmiau, Lietuvos bankas vertina, kad eismo įvykį sukėlė būtent pareiškėjos itin neatsargūs veiksmai, o ne tai, kad automobilio „Volvo V70“ vairuotojas nesilaikė reikalavimų važiuoti arčiau dešinio važiuojamosios dalies krašto.

Be to, pati pareiškėja, „nukirsdama kampa“ ir įvažiuodama į šalutinę kelią skersai, kirsdama šalutinio kelio priešingą eismo juostą ir važiuodama arti priešingos eismo juostos važiuojamos dalies, pati nesilaikė KET 99, 100 ir 119 punktų reikalavimų.

Automobilio „Volvo V70“ vairuotojo neva padaryto KET 154 punkto reikalavimų pažeidimo, Lietuvos banko vertinimu, nagrinėjamos bylos duomenys nepatvirtina, nes šio automobilio vairuotojas neužkirto kelio jokioms pagrindiniu keliu link sankryžos judėjusiems transporto priemonėms ir iki eismo įvykio net nebuvo pravažiavęs važiuojamųjų dalių sankirtos. Šalutinį kelią skersai kirtęs ir jam kelią užtvėręs pareiškėjos automobilis, Lietuvos banko vertinimu, tokioje situacijoje negali būti laikoma pagrindiniu keliu link sankryžos judėjusia transporto priemone dėl pirmiau aptartų priežasčių.

Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad, pagal KET 160 punktą, draudžiama įvažiuoti į važiuojamųjų dalių sankirtą, jeigu joje ar už jos yra kliūtis, kuri priverstų vairuotoją sustoti sankryžoje ir trukdyti kitų transporto priemonių eismui, taigi, jeigu pareiškėja būtų taisyklingai atlikusi posūkio manevrą, o šalutiniame kelyje nebūtų buvę vietos pravažiuoti jos pasirinkta eismo juosta (į kurią buvo sukama), kaip teigė pati pareiškėja, tai tokiu atveju pareiškėja, pagal KET reikalavimus, į važiuojamųjų dalių sankirtą iš viso nebūtų galėjusi įvažiuoti. Šiuo atveju ji pati neįsitikino, kad šalutiniu keliu neatvažiuoja kiti automobiliai, ir atliko KET reikalavimų neatitinkantį manevrą, dėl kurio ir įvyko eismo įvykis.

Papildomai pažymėtina, kad Apraše pateikta eismo įvykio schema (automobilių padėčių kelių atžvilgiu iliustracijos) neatitinka vaizdo įrašė matomų aplinkybių, t. y. Apraše nurodyta automobilių padėtis automobiliams po susidūrimo neva išsidėsčius iš dalies ant pagrindinio kelio, automobiliui „Volvo V70“ kaire priekine dalimi atsitrenkus į pareiškėjos automobilio kairės pusės galinę dalį, šiam automobiliui stovint beveik lygiagrečiai priešpriešine eismo kryptimi. Iš vaizdo įrašo matyti, kad nesutampa tiek automobilių vietos susidūrimo metu, tiek kelio vieta, kurioje įvyko susidūrimas, t. y. susidūrimas įvyko jau šalutiniame kelyje, pareiškėjai išvažiavus iš pagrindinio kelio.

Atsižvelgiant į vertinant bylos duomenų visumą (šalių paaiškinimus dėl eismo įvykio aplinkybių, Apraše nurodytą informaciją, eismo įvykio vaizdo įrašą ir kt.) nustatytas aplinkybes, konstatuotina, kad šiuo atveju yra objektyvus pagrindas nesivadovauti Apraše pateikta informacija dėl atsakomybės už eismo įvykio metu padarytą žalą. Lietuvos banko vertinimu, bylos duomenys patvirtina, kad eismo įvykį iš esmės lėmė ne automobilio „Volvo V70“ vairuotojo, o pareiškėjos veiksmai, t. y. itin neatsargus KET pažeidžiantis manevras.

Automobilio „Volvo V70“ vairuotojo veiksmuose nenustačius civilinės atsakomybės sąlygų (Civilinio kodekso 6.246-6.249 straipsniai) visumos, įvykį pripažinti draudžiamuoju pagal šio asmens ir draudiko sudarytą įprastinę civilinės atsakomybės draudimo sutartį nėra pagrindo, todėl draudiko sprendimas laikytinas pagrįstu, o pareiškėjos reikalavimai atmestini.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo

procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos X. X. reikalavimus.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis